KAŻÁNIE
Abo
ITINERARZ
Do Domu Wiecznośći/
Przy Pogrzebie Ciáłá Jego Mośći Páná
STANISŁAWA IANA IZDEBSKIEGO,
Rewizorá y sługi
Jáśnie Oświecone^{o} Xiążećiá Je^{o} Mośći
P. IANA WŁADYSŁAWA RADZIWIŁA.
Wiſztynieckiego/ ꝛc. Stárosty.

PRZEZ

W. X. REGINAŁDA KAŹIMIERZA TYSZKIEWICZA,
Pismá ś. Lektorá Káznodźieie Zakonu Dominiká ś. w Kośćiele
S Duchá w Wilnie Roku 1643. dniá 24. Listopádá
odpráwowány.

Potym w Drukárni W. O. Bázylianow Monást. S. Troyce wydrukowány.

Ná Stárożytny Herb Domu Ich Mośćiow PP. JZDEBSKICH.

Reká zbrovna z Mieczem: co ná nieprzyiacielá?
A Zubr z gołym mieczem/ znáć nie ma przyiaćielá.
Mieczem siecz Jzdebski/ á gdyć sie miecz skruszy?
Ná nieprzyiacielá y twoy Zubr/ swoy miecz ruszy.

Ibit homo in domum æternitatis ſuæ, & circumibunt plangentes. Eccleſ: 12.

Poydźie człowiek do domu wiecznośći ſwoiey, á wkoło poyda płączacy. Eccleſ: 12.

NJedawno / bo ledwo Miesiecy kilká przeßło / kiedy Trzećia Boſtwá Oſobá Duch S. z nieſkonczonemi łaſk y dárow fontanámi / ogniſto ná Apoſtolſkie głowy ſpuśćiwßy ſie z Niebá ná źiemie / z wyſokośći oczu náßych wzrok przechodzacych / bo nigdy nie widźiánych / ná padoły y niſkośći źiemſkie peregrynácye vczynił y Itinerarz odpráwił. A teraz znowu przez Ekkleſiáſtá iák przez iákiego Doktorá y Miſtrzá / lekcye nam o peregrynáciey czyta / y itinerarz ná pámieć nam przywodźi. Słuchayćie táſki wáße / ibit homo in domum æternitatis ſuæ, & circumibunt plāgentes: poydźie człowiek do domu wiecznośći ſwoiey / á poyda płączacy. Czyli to Boże Národzenie nie minęło? ießcze wtora Boſtwá Oſobá nie wćieliłá ſie / Słowo Ciáłem nie ſtáło ſie? Nie. Czyli Chory Archányelſkie y Anyelſkie po wyſokim niebie / ßerokim powietrzu Páńſkie Národzenie nie ogłosiły / y nie spiewáły gloria in excelſis Deo, & in terrâ pax hominibus z Národzenia Bożego? Chwałá ná wyſokośći Bogu / á ná źiemi po-

 mi pokoy ludziom/ że się Národźił JEzus. czyli iescze gwiazda nowa Páńskie Národzenie ogłaszáiąca nie pokazáłá się? Trzey Krolowie Krolá krolow nie witáli? złoto/ mirhę/ kádźidko/ w podárkách nie offiárowáli? Herod nie kazał w ziemi swey zábiiać niemowlątká? Anyoł S. Jozephá nie przestrzegł/ áby z Pánną czystą Mátką Bożą/ y z Synaczkiem iey z Betlehem peregrynácye czynił? Nie. Wszytko to przeszło y minęło/ á Ekklesiastes lekcye czyta/ ibit homo in domum, æternitatis suæ,& circumibunt plangentes, poydźie człowiek do domu wiecznośći swey/ y chodźić będą płáczący. Ale národźiwszy się Pan JEzus/ podobno ná ziemi peregrynáciey nie czynił? iescze ná Oślicy do Jeruzalem nie wiáchał? kiedy go Judasz Zydom przedał/ y w Ogroycu będącego wydał/ z Ogroycá go nie prowádzono? do Annaszá/ Káiphaszá/ Piłatá y Herodá z nim nie chodzono? ná srogie męki niewinnego Báránká nie prowádzono? ná Kálwáryą potym? á ná koniec ná krzyżu przybiwszy wzgorę nie postáwiono y włocznią ostrą bok iego święty nie otworzono? Nie. Wszytko to minęło; przećię Ekklesiástes nie przestáie Lekciey swey: ibit homo in domum æternitatis suæ, & circumibunt plangentes, poydźie człowiek do domu wiecznośći swoiey/ á będą chodźić płáczący. Y Naświetsza Pánná Márya Syná swego od Zydow vkrzyżowánego płákátá/ y Jan S. kochánek Chrystusá rzewliwie opłákiwał/ y Nikodem z Jozephem łzámi gorzkiemi gorzką śmierć Zbáwićielá swego z innemi świętemi Matronámi opłákáli; z náprzy-

z náprzykrzeniem iednák Ekklesiástes toż sámo wspomi-
na. Dla tego to podobno / że Zbáwićiel nász / ná krzyżu
Bogu Oycu Duchá polećiwszy / mocą swego Bostwá do
piekłow nie wstąpił? wpiekle śmierć nie zwoiował! pie-
kło zburzywszy Proroki nie pobrał? śmierć zwoiowa-
wszy / sam trzećiego dniá nie zmartwychwstał: ábo dla
tego / iż Zmartwychwstawszy / z Jeruzalem do Emaus
z Apostołámi swiętymi nie peregrynował / z Oliwney
gory w Niebo nie wstąpił? y ták itineruiąc itinerarzá
swego y peregrináciey nie skończył? áni Duchá swiętego
z niebá nie zesłał? Nie. Wszytko to było / Národzenie
Boże dawno minęło / po Pośćie wielkim nástąpiłá
Wielkanoc ábo Zmartwychwstánie / po Zmartwych-
wstániu w Niebowstąpienie / potym Swiątki ábo Du-
chá S. przyśćie / á Ekklesiástes przy słowách swych stoi /
y threnow swych nie mutuie. Ibit homo in domum æ-
ternitatis suæ, & circumibunt plangentes; poydźie czło-
wiek do domu wieczności swey / á poydą płácząc y.
Wielki w tym Sekret. Y dniá dźisieyszego weyrzawszy
ná Funerálny Akt / ktory teraz w Domie tym S. Duchá /
Jego Mość Xiądz Woyćiech y Mikołay Jzdebscy / Ro-
dzeni Bráćia Rodzonemu Brátu swemu / Jego Mośći
Pánu Stánisłáwowi Janowi Jzdebskiemu vmárłe-
mu / Rewizorowi Jáśnie Oświeconego Jego Xiążęcey
Mośći Páná Janá Władysławá Rádziwiłá Stárosty
Wistynieckiego przystoynie oddáią / y ostátnią posłu-
gę iáko się godźiło dostoynie czynią / nic inszego nie o-
baczymy / iedno ibit homo in domum æternitatis suæ, &

 circum-

circumibunt plangētes, poyдzie człowiek do domu wiecznośći swoiey/ y poyda płáczacy? Coby to zá Sekret był słow Ekklesiástá/ kroćiuchno pokaże zá łáską Duchá świetego/ ná cześć y ná chwałe Troycy świetey/ Załobnym ná poćiechę/ wszystkim ná náukę y zbáwienie/ co day Boże.

Cztery rzeczy osobliwie w słowách swych pomienionych Ekklesiástes wspomina naprzod peregrynácye/ potym człowieká/ Dom potym/ ná koniec płácz. Poczynam ia kazánie od drugiego punktu/ ábo słowá Homo, poniewaz sam Bog iáko w Pismie S. mamy człowieká Pánem Jenerálnym y pierwszym Xiażećiem stworzywszy go/ nád Ziemia Morzem postánowił/ y dał mu zwierzchność nád inszemi stworzonemi rzeczámi/ iáko naprzedniey szemu rak swych wszechmocnych dźiełu ná ziemi. Poczcze tedy człowieká pierwszym mieyscem. Homo, człowiek nie wielkie to nomen, bo ze dwu syllab á czterech liter złożone/ ále wielkie z rzeczy sámey: bo wielkie rzeczy y wiele w sobie záwiera. Mowi Bog ná iednym mieyscu o człowieku/ homo sine te creaui te, sine te non possum saluare te. Słuchayćie co mu Bog przyznawa/ człowiecze/ bez ćiebie stworzyłem ćię/ á zbáwić ćię nie moge bez ćiebie. Moc iákaś wszechmocność Boża człowiekowi grzesznemu/ kreáturze swoiey przyznawa/ ktorey do siebie nie zna. nie moge ćię zbáwić bez ćiebie; iákoby w ręku grzeszniká/ zbáwić siebie! tráfić do niebá! á nie w Bożych! wielka to: ále przećię ze dwuch syllab złożony człowiek Homo? ták iest?

ták ieſt; bo ze dwuch cześći złożony / z Duße y Ciáłá / co dwiemá ſyllabámi wyrażá ſię iáko ſpecies człowieká w zwierćiedlie. Sprawá to ſámego Bogá / ktory ſtworzywßy go / ták vtytułowáł / czytáy ſobie o tym Biblią. Homo złożony ieſt ze czterech liter. dla tego to podobno w tych dwuch ſyllabách więcey liter nie máß / iż ieſt złożony z trzech Elemētow ábo żywioł / Ziemie / Wody / Powietrza / Ognia / y w iedno z komponowany? by y ták było / liepiey być niemogłoby. Æterna Sapientia Dei; Wieczná mądrość Boſka / ordynatè porządnie wßyſtko obmyſliłá. y ták Mathematicè iáko ſyllaby dwie / dwie cześći człowieká: ták litery cztery / Elementa z ktorych człowiek złożony (czyli Formaliter ábo Virtualiter Philozophom o tym diſputowáć należy) znáczą y wyrażáią w człowieku. Homo, to definitum w Akádemiach ná annatomie biorą / y według ſyllab dwuch ná dwie cześći człowieká dźielu / zowią go Logicy / Genus, & differentiam habens, Phyſycy, conſtâs Materiâ & Formâ, ábo potentiâ & actu conſtans, Metaphyſycy homo eſt animal rationale. Człowiek ieſt zwierzę rozumne / y ták co głowa to rozum / co inßá ßkołá / to definitia inßa / rożni rożnie chrzczą to definitum Homo. Naydźieß v nich inßych wiele definitij. A wßyſcy dwie cześći bierzmuią: Ciáło máterya ábo potētia in ſuo Genere. Duße Formę y actem in ſuo Ordine. Ale tego kto nierozumie / do Akademiey do ßkoły niech ſię vda / vſłyßy o tym od Profeſſorow z Kathedry y od Magiſtrow tam gdźie vczyc ſię będźie / záchceli. Finalis definitia o człowieku ieſt

 nalepßa /

nálepßa / homo conditus est ad gloriam æternam, człowiek ſtworzony ieſt do chwały wieczney / ten człowieká koniec / dla tego ſtworzony / áby był w chwalie wieczney. Politycy z Grecká człowieká chrzßczą Microcoſmos, wykład łáćinſki tego / Mundus paruus, po Polſku świat mały. Dla tego to podobno / że iáko świát ten ze Czterech wyżey mianowanych Elementow ieſt złożony ták y człowiek: á iż człowiek ieſt mały á świát wielki / Epitheton mu przydáli paruus, mały. ieżeli ták ábo nie / niepytam ſię. Etymologia człowieka tá ieſt / homo eſt ab humo, człowiek Genealogią ma z Ziemi. bo mowiąc Grammaticè, humo thema, humus, co po Popolſku ziemiá. Od ziemi tedy deductiuè idźie człowiek. Smieią ſię z tákiey náuki / że ieſt proſta / ále prawdźiwá ieſt y bárzo dobra. bo co Philozophowie wyſoką mądrośćią rodźieliwßy człowieká ná dwie części / iedną część podleyßą bierzmuią. Potentią / Materią / ábo ináczey do wyrozumienia trudniey; Grammatycy náproſtßemu do zrozumienia łátwie chrzßczą ziemią. ponieważ homo deriuatur ex humo & naſcitur, człowiek rodźi ſię y wyſtępuie z ziemi. A to nie omylnie ták á nie ináczey. Fundámēt tego Piſmo ś. *Geneſ: Cap. 2.* Emiſſus eſt Adam de paradiſo voluptatis, vt operaretur terram, de quâ aſſumptus eſt. Wypędzono z raiu Adámá ná ziemię / z ktorey był wźięty. támże. *Geneſ: 2.* Formauit Deus hominem de limo terræ. Vformowáł / v Kßtáłtowáł Bog człowieká z gliny ziemi / iákoby z błota y z gliny vlepił iák gárnec gárncarz. Co ſámo brzmi Adam z ięzyká żydowſkie-

dowſkiego; y opinia poſpolita iáko Ioſephus *Lib: 1. antiquit: Cap: 1.* Piſze / iż w Dámáſzku ziemia czerwoná / z ktorey Adam vtworzony. Że przećie piſmo ś. miánuie nietylko ziemie z ktorey człowiek / ále y błoto limus, z ktorego tenże człowiek; w tym niemaſz w ſámey rzeczy żadney rożnicy y differentiy quoad ſignificatum, Formaliter, oprocz w słowach quoad literas, wczym Materialis differentia może bydź; ále vmnie ſą to Synonima, terra à limus iednoż to / homo & humus y to iednoż: człowiek / ziemiá / gley / błoto / iedná rzecz. Z kąd wiedząc to káżdy do ſiebie by do robáká. że z ziemi człowiek / iak robák / mogłby przypomniáwſzy tákie ſwoie principiũ, y tákie nogi ná ktorych ſtoi / ták iáko paw ſpoyrzawſzy ná brzydkie nogi ſwe / o ziemie wſzytkie ſwe prożne vmyſły vderzyć / y wyſokie ſwoie iáko tenże ptak ſkrzydłá / opuśćić. Nábuchodonozor Krol widźiał bałwan Figury człowieczey / głowá byłá vbawałná tego od złotá / ramioná ſrebrne y pierſi / biodrá ſtaliſte / żelázne Koláná / nogi na koniec álbo vnog ſtopy gliniane. Prawdźiwy Konterfet y wizerunek człowieká; widźiał tenże ſám Krol / że ſpadſzy Kámyk máły / vderzył báłwana oneᵒ w ſtopy ábo gliniane nogi / á báłwã vpadłſzy wſzytek ſię ſkruſzył. Ták ſię z námi dźieie / vderzy śmierć o glinę náſzą / y garnec ten / to ćiáło ſkruſzy ná ſkorupy / y w błoto obroći. Zaczym z ſobą káżdy / y ia y ty / y wſzyſcy ták argumentowáć możećie. Káżdy człowiek ieſt ziemia / proch / błoto. Więc y ia / y ty. *Geneſ: 3.* Puluis es, & in puluerem reuerteris, qui aquæ permiſtus, factus es limus & lutum. Człowiecze

wiecże proch ieſteś y wproch óbróciß ſię/ ktory z wodą pomießány/ ſtałeś ſię błockiem y gleiem. Druga część człowieká/ ieſt Dußá: Gen: 2. & inſpirauit in faciem eius ſpiraculum vitæ, mowi Bog; człowiekowi/ ktorego z ziemie tworząc/ wlał weń duchá/ dał mu dußę. Przednieyßá to ieſt część człowieká/ Dußá. bo nie ieſt máteryálna iáko pierwßa/ ále ieſt Spiritualis, Duchem/ nie ieſt ſkáżitelna/ śmiertelna/ ále nieśmiertelna/ nieſkáżitelna/ y wieczna. czym człowiek od inßych máteryálnych/ ſkáżitelnych Creatur rożni ſię/ y ſam od śiebie/ in quantum ieſt ziemią/ oczym było/ wyżey trochę teraz/ á przyſtępuie do kreátur rozumnych Anyołow Bożych/ Duchow ſámych/ y owßem ma z ſámym Bogiem podobieńſtwo. Y dla tego/ iż ſamże Bog rzekł. Faciamus hominem ad ſimilitudinem ſui, ſtworzmá człowieká ná wyobráženie/ ná podobieńſtwo ſwoie: y dla tego/ że mu dał trzy rzeczy/ Rozum/ Wolą/ Pámięć: Czym y Troycę S. nie iáko konterfetuie; częścią też y dla tego/ że ſam Bog wßyſtkiego Pánem będąc/ człowieká nád ziemią/ y morzem/ y co ná nich/ w nich ieſt/ Pánem przełożył/ dáwßy mu wolne ßáfowánie wßytkich ſtworzonych ná ziemi rzeczy. Może ſię Dußá ludzka názwáć obrázem Boſkim y dla tego/ iż ták ieſt oná po wßyſtkim ćiele y w káżdey cząſtce ćiáłá/ á nie po ßmátku/ iáko BOG po wßytkim cáłym świećie/ y w káżdey cząſtce świátá cáły y zupełny wßyſtek á nie po częśći y ßmátku ieſt. A iáko ſkoro dußá z ćiáłá/ człowiek ſtáie ſię trupē/ y nie żyie; ták per impoſsibile, by Bog nie był/ wßyſtko by zági-

nęło/ y

nako/ y nic ná świećie/ y świátá niebyłoby. bo wßytko in Fieri & cōſeruari pendet à Deo, tanquam à primo Ente według Philozophow; iáko też in Fieri & conſeruari ſaluo modo od Duße ſwey pendet homo. ztąd axiomatá Philozophſkie/ Forma dat eſſe rei, á ią przyimuie z drugiemi/& denominari. bo człowiek by wnim nie dußá/niebyłby człowiekiem / niebyłby animatus, rationalis: y więcey: à potiori fit denominatio, od części przednieyßey bierze człowiek tytuły; á iáko prędko po dußy/ ták prędko po honorach tytułách/godnośćiách/ wßytko ſkoro człowiek vmrze znim vmiera/y iuż o tym że ſámym człowieku niemowią ludźie że ieſt człowiek / ále był człowiekiem/ miáł honory/ vrzędy/ tytuły/ táki ábo owaki/ á teraz trup iáko y káżdy kto zy vmrze znas będźie iednáki/ y kmiotek y Pán/y káleká y bogaty / y Wielmożny y Oświecony/ y naiáśnieyßy y nawielebnieyßy / y vczony y nieuk w kośnicy ſię porowná. Samá Dußá nieumiera / y czym bogatßa w cnoty Bogu ſię będźie præſentowałá / tym ná łaſke więtßą y świątłość ſobie v Bogá zaſłuży / á iężeli też bez cnot będźie/ á czego waruy Boże káżdego / wgrzechu będźie / vmrzeć muśi / y ktorey Bog śmierći niedał / ſobie śmierć vrobi: bo nic zábić Dußę tylko grzech może. Peregrynacyá ieſt część pierwßá Kázánia. ibit poydźie; Kśięgi trzebaby o tym punkćie piſáć/ bo ieſt wielki/ ábo trzebaby cáły dźień mowić krotko mowiąc; iáko iednák ná krotßey być może/ powiem / niezábawię. Energia słowá ibit, poydę głęboká / znáczy viam drogę/ droga motū, motus terminū

 à quo

444 á quo ad quem, rozumieią to vczeni; Terminámi temi iáko granicámi ábo wáłámi/ osypani y murami otoczeni iákiemi/popielgrzyſku tłuczemiſie á termino á quo ad quē, y znowu bywá to/ iż opak wracáiac ſie/ iáko raczeta w wodzie ábo wbłoćie/ ták my ná tym świećie turbuiemy ſie/ mieſzámyſie/ chaos, y confusionem z siebie co raz czyniac/ ábo z nás kto inſzy ſpráwuiac/ v kogo to w ręku. Ná wyrozumienie tego/ te daie dokumenta. Pan Bog Adáma z niczego ſtwárzá/ Ewe z kośći Adamowey/ potym Anyol wypedza ich z ráiu/ ſkoro przeſtąpili Páńſkie przykázánie; rodzi ſie na wygnaniu z Adama y Ewy Kaim y Abel/ tego zábił Kaim: trzeći potym ſyn rodzi ſie Seth/ z ktorego vrodził ſie Enoch/ y drudzy áż do Noego/ Ktory zrodził Chama/ Semá Japheta/ od ktorych Afriká/ Amerika/ Azyá/ y Europá rozpłodźiłá ſie/ áż do nas ſámych; á iáko my vmrzeć muśiemy: ták y oni wſzyſcy poumierali/ y żadnego niewidźiemy ktorego by dekret nieodmienny w Conſiſtorze Bożym ferowany ná człowieká morte moriemini nieokrył/ wſzyſcy śmierć perēptoriè in termino exequować muſzą/ á nikomu by był y z Doktorow Iuris vtriusq; appellatia, dilatia, prolongatia, niepoydźie/ niezbiie pozwu áni mandatu ktory káżdeo śmierći/ zaydźie, reproteſtatie y inne obrony żadne/ áni bogactwa/ ſrebro/ złoto/ potega niepomoże/ mieyſcá v śmierći korruptie niemaia; chyba że ſámego człowieká w korruptiy ná korruptie iáko ná ſkarb iáki/ do ſwego ſkarbu/ y ſkarbnice koſnice zabiera: z kąd też kośćiſtą máluią śmierć malárze; bo

wobia-

wobiawieniu Jan s. tak ia widział/ a ona na koniu także kościsty ludźie kosu iako rybacy siatka ryby zagarniała/ y co sie iey nawineło / oko wielkie abo małe / młody a- bo stary / karp abo plotka/ vbogi abo bogaty wszytko niebrakuiac łowiła. wspomnićie sobie na potopy / po- wietrza morowe / Choroby rozne / one weże na Pusty- ni / ktore zabiiały lud Izraelski / wspomnićie na weża ktory w Raiu pierwszy pierwsza ludźi pare smierćia zranił. Eritis tanquā Dii, scientes bonum & malum, y daley Adam quasi vnus ex nobis factus est, sciens bonū & malum, naśmiewał sie dyabeł Rodźic smierći Oćiec grzechu/ zwiodszy. Nadobnie s. Job *lectione* 14. o terminie ludzkim genealogia ich iakoby opisuiac mowi. homo natus de muliere, breui viuens tempore, repletur multis miserijs. qui quasi flos egreditur, & conteritur, & fugit ve- lut vmbra, & nunquam in eodem statu permanet. Y daley potym ku końcowi tamże. Non ne, qui solus es? breues dies hominis sunt, numerus mensiū eius apud te est. Con- stituisti terminos eius, qui præteriri non possunt. tłu- macze dla tych ktorzy nierozumieia łaćinskiego iezyka; człowiek narodzony z niewiasty / to pierwszy punkt/ wiecey słuchayćie a notuyćie / ktory iako kwiat wyste- puie / & conteritur y truchleie / z wiednieie / y zniknie na kształt cnia abo iako ćień zeydźie / nigdy wiednym mieycu nietrwa; krotkie dni człowieka sa / liczba mie- siecy iego v ćiebie iest. Postanowiłes granice iego / ktorych przestapić niemoże/ y tak żywszy/ wszyscy kiedyś tedy vstapić z swiata musza; nuż potym wskrzesi tra-

 ba A-

ba Archanyelska wszystkich z grobow ná sąd ostateczny Boży / y źli z ćiáłámi poydą do piekłá; á dobrzy do nieba. Terminus à quo ad quem: Peregrynacya y vstawiczna via. Drugi dokument kładę; Tytuły wasze / Honory / Prærogatywy / Vrzędy / Prałátury / Infuły / Buławy Hetmańskie / Stołki rozne Senatorskie / Mitry Xiążęce / Krolewskie Korony. Wszytkie te Dostoieństwá / kto po nich iák po gradusach postępuie / nic inszego tylko ma terminum à quo ad quem. Krolem nie zostaniesz / ieżeli ćie Bog nie będźie chćiał mieć ábyś był Krolem. Xiążęćiem niebędźiesz ieżeli ćie Bog zá Cnoty twoie tym nieuraczy. Infuły Biskupiey nieweźmiesz / áż będźiesz godźien; Buławy Hetmańskiey niedadzą ć / áż ná woynie nieraz się zápoćisz. na żáden vrząd niepostąpisz áż go będźiesz v Bogá godny. Terminus à quo ad quem. Zá trzeći dokument / niech wieki / czásy / dni / momenty będą: idźie moment po momenćie / godźina po godźinie / dźień po dniu / rok po roku / sto potym lat minie / przeydźie y tysiąc y iák woda czásy płyną / á nieznać: od Národzenia Páńskiego ráchuiemy wiekow szesnaśćie / á iuż nastał siedmnásty. nuż iák wiele przed Národzeniem Páńskim mineło! á ktory Mathematyk bez erroru zráchuie! od Adamá do Noego ábo do potopu liczą wiekow szesnáśćie / drudzy dwánaśćie ábo więcey / od Noego do Abrahámá mało nietrzy wieki / y ták dáley: peregrynatia po peregrynacyey y w sámych wiekách. Terminus à quo ad quem: ále lubo to ibit, poydźe ma wszedy mieysce / y iuż zrozumieć mogliśćie z trzech

tych danych dokumentow : iednák że wiecey o tym posłucháć niezawádźi. Od Piotra ś. wierney Chrystusá Páná Owczarni Pásterzá y głowy Kośćiołá Bożego/Successorow ná Stolice Apostolską iednego po drugim nástepuiacych dwieśćie dwadźieśćiá siedm kłádu áż do Páwłá trzećiego tym imieniem Papieżá. Clemensow czterech / Innocenciuszow osmia / Celestinow piaćia / Leonow dźiesiaćia / Benediktow iedynáśćie / Grzegorzow dwanaśćie / Jánow dwadźieśćiá trzech / y wielu innych: Vrbáná osmego y dźisia szczasliwie winnice Bożą strzegacego / czuynego Kośćiołá wszytkiego Pasterza: iákie ibit częste y gęste. A przed káżdym Papieżem tey Ceremoniy záżywáia / gdy obrany nowo Papież po Koronacyey z káplicy Grzegorza ś. w Kośćiele Watykáńskim wychodźi / pachole przed nim pokleká / zgrzebi szmat zápála / y krzyknie te słowa przed nim pokleknawszy Pater Sancte, sic transit gloria mundi: iákie y tu ibit poydźie. Cesarzow wszytkich do Kárłá piatego od Juliusza pierwszego kłádą historie sto dwadźieśćiá dwuch / z ktorych panował káżdy ieden po drogim nástepuiac. To tylko wspomina sie od Národzenia Chrystusa Páná / muż w wyższym y starszym wieku przed Národzeniem? á ktory historyk to opisáć może? ták wielkie ná świećie tym ibit, poydźie; wszystko ná peregrynacye; co żywo to wpielgrzymstwo; terminus à quo ad quem: Salem Miásto pierwsze od Architekty y pierwszego Fratricidá Cáima stáneło ná ziemi. Nembrotus Cáima wnuk wieże Babel ábo

 Babilońſku chćiał pod niebo wywieść/ aliśći P. Bog nátylie mowe obraca y mutuie iezyk/ wiele Familiy tam prácowáło/ y ztąd siedmdziesiąt dwá iezyki powſtali/ á wieży niedomurowali. Stáneło miáſto potym Babilon/ Troia/ Theby/ Ægypt/ Alexandria od Wielkiego Alexandrá/ Conſtantinopol od Wielkiego Conſtantina Ceſarzá/ ktory Trzema Koronámi Kroleſtw trzech Sylweſtra (iezeli ſię niemylie) vkoronowawſzy/ Rzymu Papieżowi vſtąpiwſzy/ wolnośćiámi y doſtatkámi/ opátrzywſzy/ przenioſł Ceſarſkie berło ſwoie/ y Páńſtwo do Bizantium ktore potym od imienia ſwego Conſtantynopolem zwáć kázał. Terminus à quo ad quẽ. Ták wſzytko ná świećie Sphuærycznym w koło idzie; iż ziemi y ná niey żyiacych iedna ſię widzi Condicya; dziś to powſtawá/ iutro vpáda/ zielenieie to/ potym wiednieie/ kwitnie oraz y ſchnie/ to ſię buduie/ drugie ſię pſuie/ rodzi ſię y vmiera: peregrynácyá! y Mutacyá. Niezłe axioma otym Philozophow/ in Ariſtotele de Generat. Vnius generatio eſt alterius corruptio, albo corruptio vnius eſt generatio alterius. Ja tákie ibit wyrazić chcąc/ kázałbym malarzowi Fortunę odmalowáć ná kolie krecącym ſię w koło: á táką inſcriptię dáłbym/ numquam in loco: ták Fortune y Starożytność malowałá na kole/ ktora co ráz z kołem obrácáiącym ſię w koło/ záwſze ſię obrácáłá ſáma w koło z kołem; y co raz była pod kołem/ to potym wyżey á wyżey aż ná koło; á z kołá potym gdy ſię niżey zpuſzczáłá/ tedy niżey á niżey zpuſzczáiąc ſię/ pod kołem tąż bywáłá;

wiłá: y ták krecącą się Fortune z nápisem numquam in loco za emblema dałbym tákiemu ibit poydzie. Pielgrzyniom świátowym / Abo miesiąc ná niebie obracáiący się zá symbolum dałbym z tákowym nápisem sēper in decursu. Záwsze w biegu: bo iáko miesiąc ná niebie záwsze w koło / rzeczy ták ná ziemi. każdy Xiężyc niebieskim Cursorem á człowiek ziemskim: y iáko miesiąc niestoi ná niebie / ták ná ziemi człowiek ibit poydzie. Miesiąc pokaże się iáko młodzik / w kwadrach potym / ná koniec Pełny w pełni swey / y znowu z pełnego Miesiącá / kwadry / młodzik; nieinaczey człowiek y rzeczy świátá tego dáią się widzieć. Obaczysz z kaleki Páná á z Páná Kaleke / z vbogiego bogátego / á z bogatego / vbogiego. Irus fit Cræsus, & Cræsus Irus: z nieuka vczonego / z vczonego / nieuká gdy się przeuczy; z cnotliwego nie cnote / á zniecnoty cnotliwego; dobrego ze złego: ták się wszystko kręći y męći / ináczey co raz mieniąc się metamorphosim czyni. Dzieło to ręku Bożych / v ktorego iudicia sunt abyssus. Przyznawa to wszechmocności Bożey y Pogáński Poëta / gdy mowi / iż ták Bog z ludźmi iáko gracz z piłą czyni / podniesie go z błotá gdy zachce / y w błoto wbiie / wyrzući go wysoko / y wyniesie / á potym o ziemie vderzy y rozbiie. Ba y w Kośćiele toż ibit poydzie widziemy / niosą Rodzice Dziáteczki porodzone do Chrztu S. omywa Kapłán chrztu Sakramentem grzech y zmaze pierworodną / y niemowlątko z syná iż ták rzekę Diabelskiego / stáie się Bożym Synem / piszą go w Cathalog wybranych / práwá y

spraw

ſpraw Czartowſkich wyrzekßy ſię/prawo ná niebo dźie-dźiczne bierze ßczęſliwie. *Ioannis 3.* Niſi quis renatus fuerit ex aquâ , non intrabit in regnum cælorum. Kto ſię nie odrodźi/ nie wnidźie do nieba. Bieży Dáwid ś. do po-kuty po grzechu. Piotr ś. co ſię przedtym Kordiacżno zá Páná do miecza porywał /teraz że ſię záprzáł Páná / w łzach pływá. Bieży y Mágdálena ś. do pokuty/y od-pußczenie grzechow otrzymawßy znowu wracáią ſię do prærogatyw / wolnośći/ prawá ná niebo. Paweł ś. mowi *2. Corint: 5.* Deus dedit nobis Miſteriũ reconciliati-onis. *Ioannis 20.* Quorum remiſeritis peccata remittũtur eis: Wyſtawiá Chryſtus Pan ſtoł / ſprawuie bankiet / y chleb łámiąc podaie Apoſtołom mowiąc/ iedzćie to ieſt Ciáło moie/ktory pożywáć będźie/nieumrze. *Ioannis 6.* Ciáło moie práwdźiwie ieſt pokarm/á krew moia práw-dźiwie ieſt napoy/ kto pożywá Ciáłá mego/ y piie krew moie/ wemnie mießká á ia wnim. iáko ßczęſliwi tácy w tákim ſwym obroćie y decurſie! iáko ſię od tákiey świą-tośći świątobliwemi / łáſk / dárow pełnemi ſtaią ! y iák gruntownie ná droge niebieſką pośilaią. Z kąd ſłu-ßnie názywaią ſię á viâ viatores. Y ſám Zbawićiel náß zowie ſię; drogą: Ego ſum veritas & via; Kto chce do nieba / ma mię droge: niezbłądźi tą drogą. Więcey dokumentow iezeli tych mało / znieba dośięgayćie. Jakub Patriárchá do Mezopotaniey wędruiąc/ weśnie widźiał w niebie iákoby okno z ktorego drábina długa áż do źiemi byłá ; á P. Bog ná niebie woknie drábine trzy-mał / Anyołowie zaś iedni znieba po tey drábinie ná

Zịemię

Ziemie z ztępowali; á drudzy z ziemi po tey że drábinie do nieba wstępowali. Y ták alternátą peregrynácye odpráwowáli. Niewspominąm tu Duchow złych peregrynáciy. Był ná wysokim niebie Anyoł / ktorego zwáno Lucyfer / od swiátłá ktore nosił; alisci potym z padł ná głębokie piekłá niskosci / y stał się luciper / to iest lucis perditor; y ták iest / bo swiátłosć od Bogá sobie daną vtrácił / łáski Bożey pozbył skoro tylko w pysze się podniosł: ponam sedem, & ero similis Altissimo; vsiądę ná stolicy/ á będę rowny Náywyższemu; to phantázyá dyábelská; niekontentował się mieyscem tym gdzie go Bog postánowił/ peregrynaciy záchćiáło mu się/ zpadł też y zadhærentámi swemi áż wpiekło/ ibit. Więc ieżeli to poyde ibit y ná ziemi y ná niebie ma mieysce / toć tedy ma wielką Energie? a ieżeli ná początek kázaniá mego wspomnićie / obaczyćie iáko Syn Boży/ y Duch s. to ibit doprawował. Dom/ trzećiá część kázaniá. Pismo s. ná wielu mieyscách mianuie Dom iáko y Historye swieckie: Rzeczpospolita Wenecká ma ten zwyczay; z poysrzodka siebie iednego obrawszy zá Páná sobie? oddawszy mu regiment/ y poddáństwo swoie/ poprzysiągszy posłuszeństwo y wiáre/ niepierwey go do páłácow bogatych Xiążęcych zaprowadzá / niepierwey bankietuie/ áż wprzod náwiedzi dom / dom zdawná sobie zápisány/ owo zgoła bez okolicznosci mowiąc / áż grob náwiedzi / ktory iest domem iáko Dawid s. *Psalmo 48.* názywá. sepulchra domus eorum. Groby ich domami; z pompą tedy wielką / y spiewaniem

 w przod

w przod do grobu gdźie ma leżeć záprowádźiwszy/ toż potym ná pálác Xiążecy prowádzą/ acclamácye czynią/ páństwá nowego winszują. Wiećie sekret czemu to? powiem; dla tego/ áby się niewynośił wpyche z szczęśćiá nowego/ y z zwierzchnośći swey/ ktora go podkáłá: bo pospolićie bywá to/ co mowićie/ honores mutant mores, & rarò in meliores. Jeszcze y dla tego tey Ceremoniey záżywáią/ áby przypomnieli nowo obránemu Xiążećiu/ iż iest smiertelnym iáko człowiek/ iż kiedyś tedyś vmrzeć ma. Mądry Salomon *Sapientiæ 7.* mowi Sũ quidem & ego mortalis homo similis omnibus. Tegoż zwyczáiu chwalebnego snáć Wenetowie zásięgli z kśiąg pierwszych Krolewskich Stárego Testámentu / kiedy czytámy / iż Prorok Páński z rozkázánia Bożego przywitawszy Sáulá zá Krolá / zaraz go posłał do grobu Rachel mowiąc te do niego słowá: hoc tibi signum, quia vnxit te Deus in Principẽ, cùm abiueris à me, inuenies duos viros iuxta sepulchrum Rachel. Potym znáć będźie/ że ćie iuż Bog pomazał/ y podał ludowi swemu zá Krolá/ gdy záráz nieodwłocznie náwiedźisz grob Rachel. daiąc iákoby znáć / że Krolewski thron á grob nie rożnią się. Ztądże Máxymylian Cesárz z Fámiliey Austryáckiey miał ten zwyczáy / iż trunę z dębowego drzewa vrobioną wskárbnym woźie zá sobą zawsze kázał woźić/ á potym ná każdą noc do pokoiu swego z kłádáł; co widząc pácholętá rozumieli/ iż tám był skarb iákiś bogáty/ drudzy mniemali/ że byli tám Xięgi/ ábo coś wielce potrzebnego Cesarzowi: lecz on vśmiechaiąc się mawiał/

553

wiał/ iż może z sobą dom/ w ktorym aż do dniá sądne-
go mam leżeć y odpoczywáć. Sálatynus Wáleczny
Cesárz gdy vmrzeć miał/ grob sobie kazawszy nágoto-
wáć nágrobek táki dał; hoc mihi solùm superest sepul-
chrum. Cyrus Krol wielki/ niewiecey ná trzy łokćie zie-
mie gdzie się zgrobē położył zaiął. Alexándrowi Mace-
dońskiemu za żywotá świátá cáłego mało było / po
śmierći trzemá łokći teyże ziemi był kontent. Perso-
wie obieraiąc Krole / miedzy trupy y groby ie wpro-
wadziwszy/nád nimiż wołáli; Disce hic regnare, vt pos-
sis alibi regnare. Poznáy Krolu grob dom swoy. Adry-
anus Cesárz vważáiąc żyćia swego krotkość/ nagrobek
sobie dał táki nagotowáć. Adrianus sextus hic situs est.
Sewerus Cesárz trune sobie dawszy zrobić/ rękomá
się iey co dzień dotykał y cáłowáł/ mowiąc tu virũ capi-
es, quem totus mundus capere non potest. Z grobow
z Cmyntarzow poznáwámy/że iesteśmy gliną. Ceme-
terij lectio, est mundi despectio, vbi sicut in domo figu-
li, discimus nos lutum esse. Piszą o iednym historyko-
wie/ ktory przez Cmentarz idąc/ obaczył grob Kre-
wnego swego/ y stanąwszy nád nim rzecze/ Frater quid
modo agis! ozwie się vmarły z grobu y odpowie/ re-
quiesco. O ś. Zygyfridzie czytámy/ temu gdy w iego
niebytności/ trzech iego Krewnych zábito/ y ćiáłá
zábitych w iedną skrzynie włożywszy/ wieżioro w zru-
cono. Biskup ś. o tym dowiedziáwszy się/ załośćią zdię-
ty/ szedł nád ono ieżioro/ y modlitwy pocznie odprá-
wowáć; alisći nád oną skrzynią trzy lampy obaczy/

 ktore

ktore iák gwiazdy nád ſkrzynią świećiły / á ſkrzynia do brzegu przypłynąwſzy otworzyłá ſię/ y krwią zpływáć poczełá. Obaczywſzy dźiwowiſko tákie Biſkup ś. zálawſzy ſię łzami rzecze. Vindicet Deus: Sám Bog krwie wáżey niech ſię mśći y zemśći: Alić iedná głowa / podniozſzy ſię rzecze vindicabit. potym drugá rzecze do niey/ quando? odpowie trzećiá; in Filijs filiorum. *Geneſ: 23.* Abráhám Patryarchá dla pogrzebu żony ſwey Sáry kupiwſzy pole iedno zá talentow 70. zápłáćił: w ktorym polu byłá dwoiaká iáſkinia / ábo dwa groby: ieden wyżſzy á drugi niżſzy; ieden dla płći męſkiey / á drugi dla płći białogłowſkiey / w ktorym y ſám po śmierći położyć ſię kázał. Toż czytámy *Geneſ: 24.* że Jakub Patryarchá leżąc náposćieli śmiertelney / poprzyſiągł ſwego Syná Jozephá Si inveni gratiam in conſpectu tuo, auferas me de terrâ hac, condasq; in ſepulchro maiorum meorum. Synu moy / maſzli odrobinkę miłośći ku mnie / pokaż mi łáſkę tę / tu w Egypćie po śmierći moiey niechoway mię. Náwet y ſám że Jozeph Patryarchá z chodząc z tego świátá / prosił ſwoiey braći / áby wychodząc z Ægyptu / niegdźie indźiey iego kośći pochowali/ ále w tym że grobie Przodká ſwego / w tym że polu; Aſportate oſſa mea vobiſcum de loco iſto. Doktorowie śś. wiele dáią przyczyn / czemu ći Patryarchowie ná tey źiemi grześć ſię nie kázáli / ktorą zá żywotá deptali? ia żadney niewſpominá/ domyſlawáyćie ſię: o tym diſzkuruyćie. Nie tylko ś. Piſmo názywá groby domē ále y mieſzkánia náſze/ Dwory/ kamienice/ zámki/ Páłáce y budynki inſze

ki inße/ co poſpolita y v nas ſámych. *Regū lib. 4. Paral: lib. 2.* Przyßedł Iſáiaß Prorok do Ezechiaßá Krola/ opowie mu śmierć: hæc dixit Dominus, diſpone domui tuæ; quia morieris. Toć roſkázáł Pan opowiedźieć/ rozrządź dom ſwoy/ bo vmrzeß. Może ſię tu rozumieć nieźlie ſumnienie/ ſerce człowieká/ iáko tego domku ſwego káżdy pilnuie / iáką ſtraż ma? czy nie wkrádá ſię wten domek czárt przeklety? Może ſie rozumieć/ y Ciáło domē/ ßmat tey gliny/ y ſkorupa wktorey Dußá do czáſu pewnego mießka. Politycy iednák przez dom mianuią Pokolenie/ Fámilią/ Krewność/ y linią iedney Proſápiey; zkąd poſpolićie kiedy ſą iedney Fámiliey / názywaią tákich że iednego ſą domu; á kiedy nieiedney krwie/ liniey/ pokolenia / niezowią tákich iednego domu ále inßego domoſtwá y inßey Fámiliey y Pokolenia. Co y Piſmo Boże czyni. In exitu Iſrael de Ægypto: domus Iacob, de Populo barbaro: ná wyśćiu Izráelá z Ægyptu / Domu Jakoba od ludu grubego. w Koronie Polſkiey y w Wielkim X. Lith: na znák domu iednego / krwie nierozerwaney / maią Obywátele iedność Herbowego kleynotu / z kąd nikt cudzym ſię herbem niepieczętuie / y lubo zádawnośćią czáſow / ziakiey kolwiek miary / okolicznośći / ábo podobieńſtwa / iáko to bywá niemál wewßyſtkich Fámiliách / ba niewiem czy ieſt ktora Fámilia coby wniwczý odmiány niemiáłá zá ſtárożytnośćią w przezwiſkach nábarźiey. bo od mieyſcá porzućiwßy przezwiſká ſtáre/ biorą nowe ſobie poſpolićie: czego wiele barzo; tedy iednego herbu/ nieſą inßey liniy

krwie/

krwie/ Fámiliy: áczkolwiek z inszych przyczyn/ tytułámi poroznieią się/ y po nászemu rzekszy iákoby zinszeią: y lubo ieden dom / zdá się że nieden / że inszy: á dla inszeᵒ tylko przezwiská lubo ten że sám prawdziwie ieden dom będzie/y nic nieodmienny. Jż tylko przezwiská odmiána nástanie ostáwiwszy domu swego herb w nieodmienności wieczey zda się inszy? áczkolwiek tegoż iednego domu iák nić kłebká herbowy kleynot in signum & in vestigium nierozerwánie trwa/ y czásy wiecznemi przy domostwie álbo raczey potõstwie zostáie. Co y w testámenćie stárym mamy: P. Bog Jakuba Patryarche do Pálestinu idącego po bicdzeniu się w zápásy z Anyołem názwał Jzraelem/ ktorego pokolenie zwáło się Jzraelitami. Mámy w Rzymskich dźieiách o Scipionách rodzonych bráćiách/ktorych ieden od Kartáginy Carthaginensem, drugi od Afryki Afrykánem zwał się/ Krew iedná á rożność przezwiská. Czego y tych czásow wiele/ ábo Dworzáninem niepisze się ten/ ktory v Dworu iest? ábo nietytułuie się Akademikiem/ktory w Akademiy vczy się? czyli nienázywa się od Astrologiey Astrolog? od Theologiey Theolog? y w inszych rzeczách. Z okázyey Domu/ mam tu plac do mowienia o Domie w Koronie Polskiey rodowitym Jch Mośćiow PP. z Jzdebek Jzdebskich/ z ktorego Domu od Jego Mośći Páná Jakubá Jzdebskiego / Jey Mośći Paniey Anny Wiszeńskiey/ Rodźicow miłych swych / Jego Mość Pan Stanisław Jan Jzdebski roku 1610. vrodźiwszy się/ do Roku 1643. dniá Przemienenia Páńskiego żył. lecz iż

pozost...

pozoſtali Ich Mość Panowie Izdebſcy przy żáłobie ſwey z pogrzebu brátá ſwego ćieżko iák Sinogárlice práwie wzdycháiąc y gorzko boleiąc / y by to możná / obieráiąc ſobie ráczey śmierć / y woleiąc / áby ſwemi ciáłámi / ſobą ſámemi opárkánili y záſtáwili ten Kátháfálk lubo ná oko weſoły y pozorny / bo świetny y doſtátni; ále według ſercá ſmętny y żáłobny / bo płáczliwy y trupiáſty; niż ná śmierć brátá ſwego w młodzieńſkim wieku vmárłego / y iák buyno kwitnący tylko kłos / prętkiey śmierći sierzpem w sierzpniu podżętego álbo ráczey podćiętego widźieć / głucho mowie mieć chćieli; ia też w tym więtszego nie dodaie żálu. Spreta iednák żáłosni ták wáſzá gloria, ná świát redit cumulatior, á iáko zá słońcem ćień; oná ták zá wámi y Domem wáſzym idźie. Niemilczy álbowiem Długoż / Paprocki Kádłubek / y drudzy Hiſtorykowie Stárzy O wyſokośći y Stárożytnośći Domu wáſzego. Ieſzcze Koroná Polſká Monárchią byłá; á Dom wáſz iák drzewo buyne w Monárchiy Polſkiey by w ſádźie ábo ogrodźie iákim weſoło kwitnął / y owoce á frukty Kośćiołowi Bożemu / Oyczyźnie / broniąc iey przy Monárchách od nieprzyiaćioł / wydáwał. Domu wáſzego Przodek zá Mieſzká od chrztu potym názwánego Miecſłáw Monárchy Polſkiego Xiążęćiá Krákowſkiego / v Krolewny Czeſkiey Dąbrowki / pierwſzey Chrześćiánki Monárchyni Polſkiey był Ochmiſtrzē; ten z Czeſkiego Kroleſtwá miedzy przedniemi będąc / z ſobą Kleynot Domu ſwego Herb Wieniáwe / Przodkowi ſwemu zá odważne in Saggo &

Togâ

 Torá spráwy zdáwnych wiekow nádany/ przywiozł. Ták stárożytny Kleynot roku 1243. Bolesłáw Pudicus Wstydliwy Panuiac ná Monárchiy Krakowskiey y Xiestwie/ Wieniáwe Pomianem od pomiány ná zwáł y vtytułował; bo náhelmie co był lew z mieczem ábo z witka: to reke zbroyna zmieczem dobytym dał/ á wpolu gdźie witka w nosdrzách żubrzych byłá/ miecz goły náznaczył; y ták Dom wasz Rycerze y Potomstwo orezem Rycerskim ná wieki potomne vczestował y przyozdobił. Co rozumiećie / iak wiele Infuł Arcybiskupich/Biskupich; Krzeseł Senátorskich/Præminetij inszych/ Vrzedow/ Godnośći w tym domie wták długim wiekow trakćie mineło y było? y tych dni Herbu tego kleynotu wiecznego / nieieden w Koronie Polskiey iest Senátor/lubo drudzy Wieniawa pieczetuia sie/ drudzy Pomianem podług woli swey; ále iedney krwie/y liniey Domu iednego aczkolwiek nieprzyiednym przezwisku ále przy roznym. Oczym chcećieli czytayćie Kroyniki sobie. Ciebie ia drugi Jázonie cny Jakubie z izdebek Izdebski/ Rodźicu vmárlego dźisieyszego vmárły sam około lat dwudźiestu/ w Kośćiele Matki Bożey w Kowrnie odpoczywáiacy niemoge nie wspomnieć. Wziawszy ducha Kawalerskiego y Krew Rycerska od Maćieiow/ Mathyaszow / Leonardow / Felicianow/ Mikołaiow / Pawłow/ Lasłkow z Grábiá Chebda aliás Pomianow/ Oycow/ Dźiádow y Maiorow: swych z Sebástianami/ Stánisłáwami/ Janámi/ Adamámi/ Chrystophorami/ Woyćiechámi y in-

nemi

nemi ſtryiami/ y Braćia ſwa ſtryieczna; á widząc ná Polſkę/ Oyczyznę/ y Kośćioł/ náſtępuiącego Turczyná; widząc y Karola Chodkiewiczá Herkuleſá drugiego z buławą koronną y Litewſku ná nieprzyiaćiela z poſpolitym ruſzeniem idącego; niemogłeś w rodzonego ſobie Marſá záhamowáć; odwodźiłáćie Małżonka abyś z domu nieiachał/ dźiátki młode iáko latoroſlki kwitnące/ potęga nieprzyiaćielá/ y niebeſpieczeńſtwá: przećieś ty iák z młodu ná Woynach zwykł/ y w ten czás do Wołoſkiey Expedicyey ſtáwiłeś ſię: tam przy Chodkiewiczowſkim dobyty miecz máiący Gryfie/ Zubra ſwego zgołym mieczē ná bitwę poſtáwił: ręką zbroyną z dobytym weſpoł mieczem pokázáłeś/ co twoi Przodkowie oną mężnie nieprzyiaćiołom y ty ſám rozdawáł. Z kąd ſłuſznie tákie Domy oręże Rycerſkie/ że rodzą Rycerzow/ za Herb máią; á że ſą silni/ mężni/ nieuſtráſzeni/ Gryfami/ Lwami/ Zubrami/ inſi inſzemi Herbami ieroglifikuią ſię. Ale temu dáwſzy pokoy do Piſmá Bożego iáko w domie Bożym wracám ſię. ss. Doktorowie przez Dom rozumieią Kośćioł. Quid eſt Domus Dei, niſi Eccleſia? Dom Boży ieſt Kośćioł. A P. IEZVS Domem y ſzerokie niebo przez Ewánieliſtę názywa. in Domo Patris mei, ſunt multæ manſiones; w Domu Oycá mego/ ieſt wiele mieſzkánia; przez dom niebo iákom powiedźiał rozumieiąc/ w ktorym Bog Oćiec mieſzka. Te trzy częśći Kázania/ ſtoſuiąc do Ciebie Mośćiwy P. Izdebſki/ ktoryś Ciáłem przed námi w tym Kośćiele ś. Duchá zoſtał/ przed Bogiem

Tworcá swoim Duszá w niebie/ czylić nie służá? byłeś człowiekiem/ boś sie vrodził iáko drudzy de Muliere *Iob 14.* Itinerars ná tym świećie około trzydźieśćiu lat żyiąc odpráwiłeś/ w ziołeś od miłych swych Rodźicow wdźiećinnym wieku y lećiech według Kondycyey y Slacheckiego vrodzenia swego hoyne opatrzenie/ pilne w szkołách/ w náukách/ w obyczáiach ćwiczenie/ w cnotach iáko z Kátholikow Kátholik postepek/ y przykłád; z kąd Bogu miły/ Rodźicom luby/ postronnym zgodny/ potrzebny wszytkim/ rosłeś w latá/ y iáko kwiat kwitnałeś/ dobrey sławy wonność z siebie wydaiąc. Zaczym do Dworow swoich ná vsługi swe/ y Woiewodowie y sámi Xiażetá záćiagali ćie; Stárostwá swe w dozor twoy polecáiąc/ y Rewizorem ćie máietnośći swych dożywotnym czyniąc/ czegoś sie ty z modestiy swey y pokory bráć wzbraniał: śmierć expektatywy dalsze y vrzedy wyższe wydárłáć/ baczącćie być vrodzonego ná wielkie rzeczy. Cmiłá twoia złośliwa zazdrość sławe/ Ktora iák słońce po burzy iaśnieysza pokazowáła sie/ y ktora w Imieniu Stánisłáwá stáć sie náuczyłá/ nigdy nieupadłá/ ále y po śmierći nieśmiertelnie żyie y słoi. In memoriâ æternâ erit iustus, ab auditione malâ nõ timebit *Psalmo 111.* Pawłá ś. iaszczurká zebámi vieła zá reke; ktora z strzesiona z reki/ w ogień padła ná pożár; tego sie Káżdey iaszczurce bać trzeba/ áby niebyłá z trzesioná do piekłá ná pożar wieczny. Pamieta Kośćioł Boży/ w ktorym iák ná niebie gwiázdá świećiłeś Mośćiwy P. Izdebski cnot wszelkich promieniámi/ nábożeństwem/ Jałmużno/

zną/ pokorą/ ćierpliwośćią/ sromiezliwośćią/ wstrzemiezliwośią; spowiedziami / Kommuniámi w święta Bogárodzice osobliwie/ y ná te drogę iáko Viator nie opuszczáiąc do zbawienia drogi opatrzył się Sákrámentem ś. áby niepozbył práwa/ Ktorego przy chrzśćie ná niebá otrzymánie nábył. Dlaczego też Panna Márya w Rożaniec go wpisáłá/y imie iego miedzy imioná sług y Dworzán swoich w Cathálog nápisáłá; ktore imie z ćiáłem tu v nas w Wilnie w Kośćiele ná wieki zostáie. Vmiáł sobie vrodziwy ten Młodzian z Tworcą swym/ Pokrewnemi / bogátemi / Pány / y vbogiemi/ sąsiady postępowáć. Vmiáł od Bogá sobie danemi talentámi ná chwałe Bożą dobrze szafowáć / wiáre Bogu/ y Pánom oddawáć/posłuszeństwo Rodzicō / wszytkim vczćiwość/ poszánowanie káżdemu y należącą Reuerentię. Ták dusze był z Bogiem złączył/ że zawsze vmrzeć dla Bogá był gotow. Ná tym świećie żył nieiáko gospodarz ále iáko pielgrzym y gość/wiedząc że z świátá tego trzebá iáko z iákiego gośćinnego domu wynijść: śmierć/ sąd Boży / niebo/ zawsze ná myśli miał. Zkąd y vmieráiąc nieprzepomniał słow Chrystusá Páná ná Krzyżu wiszącego. In manus tuas Domine, cōmendo spiritum meum. *Psalmo 30.* w ręce twoie Pánie/ polecem Dusze moię. Niewątpie tedy namilszi słuchacze / iż ślachetnie vrodzny Jego Mość P. Jzdebski przy ták pobożnych Catholickich cnotách swych y spráwách/maiąc przy sobie Bogárodzice Pátronkę swoię / y ś. Stánisłáwa Biskupa/ Pátroná Korony Polskiey y swego / zostawiwszy

 wiwszy

wiwßy w tym Duchá s. domie w Kościele Bożym do= mek swoy grob / ábo ráczey w grobie Ciáło / w ktorym iáko w domeczku duszá pobożná do momentu náznáczo= nego mieszkáłá; dźiśia iuż trafiłá do nieba do domu wiecznośći swoiey. ibit homo in domum æternitatis suæ. Przyydźie człowiek do domu wiecznośći swoiey / mowi Ecclesiastes: á ia powtarzám zá łáską Duchá s. iuż przy= szedł człowiek do domu wiecznośći swey / y mowię z Łukaszem s. *Luc. 1.* & regnabit in domo Iacob in æternum, & regni eius non erit finis. Y Krolowáć będźie w domie Jakobá ná wieki / á Krolestwá iego niebędźie końcá / y widźi faciem Dei Iacob á iáko s. Páweł *1. Corinth: 13.* Facie ad Faciem, widźi twarzą wtwarz Bogá. Nácoż tedy Ecclesiastes przydaie / & circumibunt plangentes, y poy= dą płaczący? Tá czwarta część iest Kázánia; ále mie czás zbiegł; dlatego opuszczam. Ná Konklusyi tedy Ká= zánia mego / do ćiebie lubo niedoprzytomney tu powrá= cá słowá moie Mátko: vmárłego syná niepłacz; bo syn vmárszy ná ziemi / wniebie żyć zaczął; z Ziemi wźiął ćiáło / ziemi ie ostáwił / Duszę miał od Bogá / Bogu ią oddał; niepłácz Mátko smętna; czáśći poprzestáć w stá= rośći płaczu; niedawno ś nápłákáłáś się smierći zeszłe° syná swego / Młodźiána pod trzydźieśći lat máiące° Je= go Mośći P. Páwłá Jzdebskiego / ktory látá swe z po= chwałą Panow swych Senátorow y Prymasow W. X. Lith. pędźił; nie dawno odpráwiłaś pogrzeb corki swey stárszey Jey Mośći P. Kátharzyny Milánowskiey Woytowey Filipowskiey: teraz ieszcze ná trzecim pogrze= bie łzy

bie łzy nie hámuiesz: przestań płákáć. mowi Bog w Obiáwieniu v Jana s. Ja ktorych miłuię/ tych karzę/ y nie folguię im. Przestań y ty płákáć iedyna pozostáła vmárłego Siostro Mościwa P. Zophia Izdebska Obiecánowska; rozweselay smętną Rodźicielkę: áby Bog był miłościw krwie twey vmárłey/ ręce swoie y prosby do niebá podeymuy y przesyłay. Ty zás Mościwy Xięże Woyćiesze Izdebski/ Philozophiey Mágistrze; Pismá s. Licencyaćie/ z Brátem Rodzonym Jego Mośćia P. Mikołáiem Káźimierzem Izdebskim/ łzy ná twarz smętną swoię wylane/ zetrzyćie; wiedząc to/ iż káżdemu trzebá z swiátem się kwitowáć/ skoro iák Dawid Goliatá/ smierć człowieká vgodźi. Nie excypował Bog Oćiec y Syná swego od smierći; vmrzeć ábowiem Chrystus Pan ná Krzyżu iáko człowiek musiał. Miał wász Brát żyiąc osobliwie zá Pátroná S. Jana: tego Jmię przy bierzmowániu przyiął s.bie/ po smierći teraz nie trzeba wątpić/ że Kliensá swego Jan s. záprowádźił do onego Miástá s. o ktorym w Obiáwieniu w Rozdźiale 21. wspomina: Bram to Miásto ma dwánaśćie/ á káżda bramá z iedney perły; á ná káżdey bramie Anyoł. Sámo Miásto kwádratne/ Mur y Fundamentá z kámieni drogich/ Jáspisow/ Jácynthow/ Száphirow/ Szmárágdu y innych; vlice złotá czystego iák szkłá ábo krysztáłu przezroczystego/ á swieći mu iásnosć Boża/ nie miesiąc áni słońce/ y Kośćiołem tám iest sam Pan Bog wszechmogący/ y Báránek: iáko szerzey w Rozdźiale tymże iest. Do tego Miástá/ mnie y was po smierći Boże záprowadź/ mowćie zá mną wszyscy/ Amen.

EPITAPHIVM

MAgnificus Dñus STANISLAVS IOANNES IZDEBSKI, Capitaneatus Wiſztinenſis, Mat:a: Vzb: cæterorũq; Bonorũ perpetuus Inſpector & Curator; Ab Illuſtriſsimo Dño IOANNE VLADISLAO RADZIWIL, S. R. I. Principe, Wiſzt: &c. Capit: Domino ſuo, à Vexilifero Samogitiæ, præpoſitus ac deputatus.

Hunc optimè natum, benè educatum atq; literatum, mors iuuenit meliorem.

Cùm

Genere nobilem, Indole ingenuum, moribus cultum, doctrinâ politum, humanitate comem, obſequio promptum, ſtudio officioſum, iudicio maturum, ætate iuuenem, iure peritum, facundiâ diſertum; vitâ honeſtum corpore ſpecioſum, animo generoſum, dexteritate ſinſingularem, famâ ſenem, ſpectabilem pietate, ſublimem virtute; honore & longiore vitâ dignisſimum, mox ſibi adſciuerit.

Vt cuius virtuti impar terra fuit, cælum ſufficeret.

Dicito Lector.

REQVIEM ÆTERNAM DONA EI DOMINE ET LVX PERPETVA LVCEAT EI.

